

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

TER INFORMATIE

Aan de Minister voor Natuur en Stikstof

Directie Strategie, Kennis en
Innovatie

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

3 april 2024

Kenmerk

SKI / 52447904

nota

Rapport 'Drempels en beleidsopties voor stimulering innovatie
precisiefermentatiereactie'

Kopie aan

Bijlage(n)

2

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Op 6 juli 2023 heeft de Kamer een motie van het lid Gündoğan (Groep Gündoğan) aangenomen, waarin de regering verzocht wordt "om nog dit jaar beleidsopties in kaart te brengen waarmee Nederland kan inzetten op het wegnemen van drempels en op een leidende rol van het Nederlandse bedrijfsleven inzake precisiefermentatie".

Geadviseerd besluit

U kunt akkoord gaan met de Kamerbrief en deze ondertekenen.

Kernpunten

- Wageningen Economic Research (WEcR) is door LNV gevraagd een onderzoek naar deze vraag uit te voeren en heeft daarbij gebruik gemaakt van sectorexpertise voor praktische kennis en ervaring.
- Het onderzoek is vormgegeven door een literatuuronderzoek en gesprekken (workshops) met bedrijven en relevante ministeries (EZK, I&W, VWS).
- Het rapport clustert de drempels in zes thema's; novel food wetgeving, GGO wetgeving en beleid; marktontwikkeling en financiering; R&D en infrastructuur; human resources; sociale acceptatie en ethiek.
- De gesprekken die gevoerd zijn in het kader van de uitvoering van dit onderzoek hebben enkele van de drempels al weggenomen. Voor andere drempels hebben zowel de overheid, als kennisinstellingen en het bedrijfsleven een rol om die op te lossen.

- De belangrijkste conclusie van het rapport is dan ook dat de drempels in gezamenlijkheid verder besproken en opgelost moeten worden.
- Vanuit het bedrijfsleven is een roep aan de overheid om een actievere rol te nemen in het ondersteunen van de samenwerking, om de wetgeving aan te passen en om te investeren in innovatie en opschaling.
- Uit de workshop met de departementen is duidelijk geworden dat er actief gewerkt wordt aan het adresseren van de sectorale uitdagingen en dat het van belang is hierover met de brancheorganisatie en de bedrijven over in gesprek te blijven. Sommige van deze lopende acties waren niet bekend bij het bedrijfsleven, zoals de proeverijen van kweekvlees en de opschaling van cellulaire agricultuur. Ook hebben alle actoren hier een rol in te spelen.
- De kabinetsvisie biotechnologie is de aanleiding om deze gesprekken in samenhang te voeren en is de plek om verschillende drempels te adresseren. De gesprekken gaan binnenkort lopen en de visie wordt einde van het jaar verwacht, gevolgd door een actieagenda.
- Daarnaast is er een actievere rol weg gelegd voor de branche organisatie om ook in de toekomst deze gesprekken te blijven organiseren.
- Nederland is aantrekkelijk voor biotechnologiebedrijven en de huidige koppositie is van belang om te behouden, ook vanwege de mogelijkheden voor duurzame voedselproductie en voedselzekerheid.